

Cussegl da vischnaunca 17-2013/2016
Seduta dils 12 da december 2014

Protocol

dalla seduta dil cussegl da vischnaunca,
venderdis, ils 12 da december 2014, allas 19⁰⁰- 20⁴⁵
en l'anteriura casa da scola a Segnas

Presidi: Flavio Murer

Actuar: Ervin Maissen

Presents:

a) Cussegl	Christoph Berger Armin Berther Adrian Bigliel Silvio Candinas Edgar Durschei Rita Huonder-Tenner Wendelin Jacomet Jordana Lozza-Desax	Armin Manetsch Flavio Murer Adrian Pally Marco Schmed Alfred Spescha Rico Tuor Livio Zanetti
b) Suprastonza communala	Francestg Cajacob Madlen Deflorin-Spescha Cecilia Maissen-Desax	Iso Mazzetta Roger Tuor
c) Canzlist communal	Andri Hendry	
d) Hosps	ca. 35 personas	

President dil cussegl da vischnaunca, Flavio Murer

“Jeu beneventel Vus alla gisiatavla seduta dalla perioda d’uffeci 2013/2016 cheu en casa da scola a Segnas.

Ina dallas pli impressiunontas canzuns ch’jeu astgel cantar cun la Ligia Grischa ei „l’olma“ dil poet indigen sur Carli Fry e cumponida da nies cumponist indigen Duri Sialm.

«La mar, la mar rampluna
E bierla el stemprau;
Encunter tschiel s’empluna
Igl ocean rabiau.

La mar ch’ei ord cadeina
Puspei secalm’ in di,
Vegn neidia e sereina,
Ramura buca pli.

Mo quella mar pompusa,
Che dorma en splendor,
Ei faulsa e trompusa:
Adatg, navigadur!

Mi’olma giuvenila
Ei la furiosa mar,
Che spema e sevila
E sa serebalzar.

Mi’olma ei profunda
E sa sequietar,
E mintga blaua unda
La riva sa bitschar.

Mo cala igl urezi,
E va la mar bufatg,
Lu tema siu caprezi,
Lu, olma, dai adatg!»

Quellas lingias descrivan significant la lavur parlamentara dils davos dus onns, ils quals jeu hai astgau presidiar il cussegl da vischnaunca.

Ils temps da maina reflectar ni sedumandar s’audan tenor miu manegiar definitivamein tier il vargau. Nus tuts lein esser pertscharts ch’ei regia viva concorrenza e quei da tuttas varts.

Las davosas actualitads sco per exempel „Trun duei daventar il vitg il pli adattau per famiglias en Surselva“ aschia ch’il scalem ault dil consorzi da scola Sumvitg/Trun sappi vegnir mantenius vinavon per che quels scolars stoppien buca serender si Mustér ni perfin giu Glion a scola ni „La vischnaunca da Medel/Lucmagn sbassa il pei da taglia sin 70 % per vegnir pli attractiva sco liug da habitar e da luvrar“ ein mo duas dallas lingias grossas.

In’ulteriura gada val’ei da menziunar „La mar ch’ei ord cadeina puspei secalm’in di“.

La cumpetiziun denter las vischnauncas dalla Cadi ei claramain lantschada. Bugen prendein nus si la balla e lantschein il proxim conter.

Ch'ìl cussegl grond surprandi l'iniziativa dil cussegl da vischnaunca davart activitads da spargnar per saver investir ed anfla il medem mument il consentiment dalla ministra da finanzas fa buca surstar ni dat oravontut al cussegl da vischnaunca la cumpleina caparra dad haver agiu endretg e quei el dretg mument.

Jeu engraziel grondamein a tut quels che han susteniu mei duront quels dus onns presidials en special als dus vicepresidents Wendelin Jacomet ed Edgar Durschei. Engraziel fetg e vinavon sin ina buna collaboraziun e sin in bien prosperar da nossa vischnaunca.

Cunquei arvel la gisiatavla seduta dalla perioda d'uffeci 2013/2016."

Tractandas:

1. Pumpiers Sursassiala: Revisiun totala dalla lescha da pumpiers (messadi nr. 18-2013/2016)
2. Center da sport e cultura: Presentaziun dils studis davart igl avegnir
3. Cumissiun parlamentara preparatoria preventiv 2015: Elecziun
4. Agenda 2015
5. Ura da damondas (conform ad art. 44 dil regulativ da fatschentas)
6. Elecziuns
  - 6.1 dil president ni dalla presidenta dil cussegl da vischnaunca per 2015
  - 6.2 dil vicepresident ni dalla vicepresidenta dil cussegl da vischnaunca per 2015

Cussegl da vischnaunca Disentis/Mustér
Il president: Igl actuar:

Flavio Murer

Ervin Maissen

1. **Pumpiers Sursassiala: Revisiun totala dalla lescha da pumpiers (messadi nr. 18-2013/2016)**

Suprastonza communal

En num dalla suprastonza communal ed a basa dil messadi nr. 18 - 2013/2016 presenta gerau Roger Tuor la fatschenta. Primarmein admetta el in grond engraziament als pumpiers dalla basa da pumpiers Sursassiala. La lescha revedida ei vegnida simplifacada, perquei ch'in tschuat detagls vegnan reglai entras la legislaziun cantunala. La vischnaunca da Medel ha gia approbau la revisiun dalla lescha e la vischnaunca Tujetsch vegn ad approbar quella a caschun dall'emprema radunonza communal digl onn proxim.

Discussiun davart la debatta d'entrada

Cussegl da vischnaunca

El messadi sin pagina 3, "Conclusiun" vegn menziunau ch'il diember dils pumpiers Sursassiala dueigi naven digl 1. da schaner 2015 vegnir reducius sin 85 personas. Medemamein vegn menziunau ils motivs leutier. Exista ina clav che fixescha contas personas ch'ina vischnaunca sto metter a disposiziun pil survetsch da pumpiers e dat ei leutier ina clav co ils cuosts ein da reparter? Ni eis ei aschia che la vischnaunca da Mustér sto metter a disposiziun il personal che manca davart dallas ulteriuras vischnauncas?

Suprastonza communal

La clav tenor la quala il diember dils pumpiers ha da sedrizzar vegn fixada entras la lescha cantunala e sedrezza d'ina vart tenor il diember dils baghetgs assicurai (summa da schazetg) e tenor il diember da habitonts. Il medem vala per la repartiziun dils cuosts. Savess ina vischnaunca per motivs demografics buca ademplir il quorum adossau ad ella, sto quella vischnaunca en mintga cass surprendre ils cuosts tenor la clav da reparter ils cuosts.

Discussiun en detagl

Art. 3 ed ulteriurs

Cusseglie Wendelin Jacomet

Tenor ils statuts dalla basa da "Pumpiers Sursassiala" plaidan ins buca d'ina cumissiun da menaschi, mobein d'ina suprastonza dalla corporaziun. Aschibein la lescha sco era ils statuts ston pils medems gremis far diever dallas medemas noziuns.

Perquei fa el la proposta da midar il num "cumissiun da menaschi" en "suprastonza dalla corporaziun". La proposta duei valer per ils artechels dalla lescha, numnadamein ils artechels 3, 4, 7, 10, 16, 18 e 19.

Suprastonza communal

La suprastonza dalla corporaziun cumpeggia mintgamai il genau incumbensaus cul departament. Alla cumissiun da menaschi prendan sper ils geraus era ils cumandants, il furier e tenor basegns il cau da material part. Perquei la differenziaziun denter suprastonza dalla corporaziun e cumissiun da menaschi.

Decisiun

Cun 14 encunter 0 vuschs ed 1 abstenziun decida il cussegl da vischnaunca en favur dalla proposta da cusseglier Wendelin Jacomet:

La noziun "cumissiun da menaschi" vegn remplazzada entras la noziun "suprastonza dalla corporaziun".

Art. 3, al. 1

Cussegliaer Livio Zanetti e cusseglier Edgar Durschei

La noziun *per regla* duei vegnir strihada. Medemamein duei vegnir fatg diever dalla fuorma singulara el cass dallas vischnauncas.

Decisiun

Cun 15 encunter 0 vuschs decida il cussegl da vischnaunca en favur dallas propostas da cusseglier Livio Zanetti e cusseglier Edgar Durschei:

La formulaziun d'alinea 1 secloma sco suonda:

Obligadas da prestar survetsch da pumpiers ein personas domiciliadas tenor dretg civil sin intschess dalla vischnaunca.

Art. 3, al. 2

Cussegliaer Edgar Durschei

La noziun localmein en la davosa construcziun duei vegnir strihada.

Decisiun

Cun 15 encunter 0 vuschs decida il cussegl da vischnaunca en favur dalla proposta da cusseglier Edgar Durschei:

La formulaziun dalla davosa construcziun d'alinea 2 secloma sco suonda:

La suprastonza communal sa extender la vegliadetgna da survetsch enisviars tochen al 55avel onn da naschientscha cumplenu, sch'il diember effectiv tonscha buc.

Art. 12

Cussegl da vischnaunca

Ei duei vegnir desistiu dall'enumeraziun dil persunal da vischnaunca che stat a disposiziun al meinacziun.

Suprastonza communal

Per regla stattan ils officials enumerai egl art. 12 a disposiziun al meinacziun. L'enumeraziun duei denton vegnir mantenida, tonpli ch'in u l'auter dils numnai san en in seracass era esser involvai en auters gremis sco el stab da catastrofas dalla vischnaunca.

Art. 19

Cussegl da vischnaunca

Dil present document ch'il cussegl da vischnaunca ha d'approbar setracta ei d'ina lescha e buca d'in regulativ. Perquei sto la noziun vegnir midada en lescha.

Suprastonza communal

Igl artechel 19 scaffescha la basa legala per saver relaschar in regulativ da menaschi. Plinavon regla igl artechel l'autoridad cumpetenta per approbar il regulativ. Senza quella formulaziun manca la legitimaziun legala per relaschar in regulativ da menaschi.

Votaziun finala

Cun 15 encunter 0 vuschs decida il cussegl da vischnaunca:

- *d'approbar la revisiun totala dalla lescha da pumpiers;*
- *da suttametter quei conclus el senn d'art. 21, lit. b dalla costituziun communal al referendum facultativ.*

Cussegl da vischnaunca Disentis/Mustér
Il president: Igl actuar:

Flavio Murer

Ervin Maissen

2. Center da sport e cultura: Presentaziun dils studis davart igl avegnir

Suprastonza communal

En num dalla suprastonza communal presentan genau Iso Mazzetta e Roger Tuor ils differents studis.

Gion Simeon ed il biro Kuster e partenaris han intercuretg la substanza ed ils connexs fisicals dil baghetg. Ils resultats han mussau che la situaziun dil baghetg ei meglia che previu. Tuttina basegna ei sunter gleiti 35 onns mesiras substanzialas per mantener quels. Principalmein ils tetgs, cunzun quel dalla halla da tennis, ston vegnir sanai urgentamein. La halla da tennis basegna ulteriuramein ina izolaziun dallas preits incl. il tetg. Il plantschiu sura dalla halla plurivalenta ei isolaus. Cheu basegna ei ina completaziun digl existent. Necessari eis ei era da sanar las parts exteriuras dils baghetgs che han el decuors dils onns pitu considerablamein dall'aura.

En connex cun la sanaziun dils tetgs semuossa eventualmein la pusseivladad da nezegiar sinergias cun utilizar las surfatschas dils tetgs per installar collecturs fotovoltaics.

In secund studi ei sefatschentaus cun l'occupaziun dil CSC e specialmein cul diever dallas localitads che vegnevan duvradas pli baul entras il menaschi tecnic ed ils pumpiers. Cun nezegiar quellas localitads sedess la pusseivladad d'augmentar la purschida e l'attractivladad dil Center da sport e cultura.

Cussegl da vischnaunca Disentis/Mustér
Il president: Igl actuar:

Flavio Murer

Ervin Maissen

3. Cumissiun parlamentara preparatoria preventiv 2015: Elecziun

President dil cussegl da vischnaunca

Ils 21 da november 2014 ha il cussegl da vischnaunca remess il preventiv 2015 alla suprastanza communal cun l'incarica da surluvrar quel, aschia ch'ei seigi pusseivel da contonscher in cash-flow da rodund 1 milliun francs.

Vicepresident Edgar Durschei

En num dil biro dil cussegl propona el d'eleger suandontas personas en la cumissiun parlamentara preparatoria preventiv 2015:

cusseglia Livio Zanetti, sco president
cusseglia Flavio Murer, president dil cussegl da vischnaunca
cusseglia Christoph Berger

La cumissiun duei preparar in rapport per mauns dil cussegl davart las propostas che vegnan fatgas entras la suprastanza communal.

Decisiun

Cun 12 encunter 0 vuschs e 3 abstenziuns elegia il cussegl da vischnaunca suandonts commembers dil cussegl da vischnaunca en la cumissiun parlamentara preparatoria preventiv 2015:

*Livio Zanetti, president
Flavio Murer
Christoph Berger*

Cussegl da vischnaunca Disentis/Mustér
Il president: Igl actuar:

Flavio Murer

Ervin Maissen

5. Ura da damondas (conform ad art. 44 dil regulativ da fatschentas)

Cussegliaer Armin Berther e cusseglier Flavio Murer
Han inoltrau suandontas damondas a scret:

Tgei incaricas ha Sedrun Mustér Turissem retschert dalla vischnaunca e co succeda l'informaziun dils pertuccai entochen la fin digl onn per esser preparai?

Tgei ha la vischnaunca fatg entochen il di dad oz per preparativas pertuccont igl incasso dallas taxas? Cu vegnan ils purschiders da prestaziuns informai co ei dueien metter entuorn la nova procedura (register da hosps, etc.)? Sche l'informaziun succeda buca a moda cumpetenta, dat ei forsa in scenari da reserva pil bien num da nossa vischnaunca?

Suprastonza communal

Cunquei che las damondas tangheschan la medema problematica rispunda il president communal omisduas damondas da cuminonza.

La lescha ed il regulativ davart la taxa da hosps e la taxa da turissem entran en vigur igl empren da schaner 2015.

Suenter ch'il cussegl da vischnaunca ha approbau ils 19 da settember 2014 la lescha da turissem (LT) ei ella vegnida suttamessa naven dils 26 da settember entochen ils 15 d'october 2014 al referendum facultativ. Cunquei ch'igl ei buca vegniu fatg diever dil referendum, ei la lescha silsuenter vegnida suttamessa al cantun per approbaziun. La Regenza dil Grischun ha approbau la lescha en sia seduta dils 25 da november 2014.

Tenor LT ei l'administraziun communal responsabla pigl incasso dalla taxa da hosps e la taxa da turissem. Avon che tarmetter brevs d'informaziun ei l'approbaziun dalla lescha da Tujetsch e l'actualisaziun dallas adressas stadas necessarias. Quellas lavurs preparativas han absorbau dabia temps. Ils davos dis han ils proprietaris e fittaders permanents da habitaziuns da vacanzas obteniu ina brev d'informaziun, in exempel da calculaziun, il formular da declaraziun sco era ina carta da hosps. L'autra jamna obtegnan ils proprietaris da menaschis da hotel, camps e campadis ina brev d'informaziun cun in formular da declaraziun. Quella documentaziun sa era vegnir cargada giu dalla pagina d'internet dalla vischnaunca www.disentis.ch/downloads.

Duront igl empren quartal 2015 vegn l'administraziun communal a registrar tuttas datas necessarias per saver incassar el decuors dalla primavera la taxa da hosps e la taxa da turissem. Aschia sto p. ex. mintga habitaziun vegnir registrada cun sia surfatscha. Per la taxa da turissem eis ei plinavon necessari d'eruir la summa da paga dils obligai da pagar la taxa, il diember da combras da mintga hotel sco era il diember da plaz da durmir en alloschaments per gruppas.

Cun tgei novas ni innovativas purschidas inclusas san nos hospitonts vender activamein e perschuadentamein igl augment dalla taxa da cura da frs. 2.70 tier la nova taxa da hosps per pernottaziun sin frs. 4.00?
Tgei prestaziuns supplementaras astgan nos hosps, che pagan gie da niev naven digl 1. da schaner 2015 frs. 4.00 per persuna e notg spitgar?

SMT ei vidlunder da sclarir pliras purschidas supplementaras:

- diever gratuit dalla viafier MGB da Mustér entochen al Pass d'Alpsu (deplorablamein fa Andermatt ord motivs finansials buca part) durant il temps da stad;
- diever gratuit dalla Pendiculara Mustér durant il temps da stad;
- diever gratuit dil Bogn Sedrun e dil CSC Mustér denter stagiun;
- diversas ulteriuras purschidas tenor mieds finansials.

Las contractivas cuoran aunc e duein vegnir terminadas la fin schaner 2015.

Cun quellas purschidas essan nus perschudi da saver porscher a nos hosps in pachet fetg attractiv.

Mo grazia al grond engaschi dil personal dall'administraziun communal eis ei pusseivel da dar damogn a quella sfida. In resentiu engraziament persunter.

Cussegl da vischnaunca

Ils dus cussegliers ein cuntents cun la risposta dalla suprastonza communal. Cussegliaer Armin Berther giavischa aunc sclariment, schebein ei dat el futur era in'informaziun davart las taxas pils affittaders dallas habitaziuns da vacanzas sco quei era il cass entochen ussa?

Suprastonza communal

Igl ei surschau al locatur, schebein el vul mussar ora sepparadamein la taxa da hosps, la quala munta naven digl 1. da schaner 2015 a frs. 4.00 per pernottaziun ni sch'el integrescha quella el tscheins d'affittaziun. Perquei ch'ils locaturs ein libers d'applicar la taxa da hosps, eis ei era grev da procurar in'informaziun ch'ei drizzada a tuts hosps. La suprastonza communal vegn denton a tener en egl la situaziun ed agir sche la situaziun pretenda quei.

Ulteriuras damondas dil cussegl da vischnaunca

A caschun dalla tractaziun dalla lescha d'exploitaziun ella seduta dils 13 da december 2013 ha la suprastonza communal giu empermess da sclarir la damonda davart deducziuns, calculaziun dalla taxa da produczion en connex cun grevezias che sedattan ord indemniziuns enviers tiarzas personas. Quella risposta ei aunc pendent.

Pendent ei era ina risposta en connex cugl art. 26 dalla constituziun communal.

Il cussegl da vischnaunca giavischa ch'ei vegni menau ina gliesta da pendenzas en connex cun damondas che san buca vegnir rispundidas immediatamein.

Tenor ils statuts ein ils vischinadis obligai da salvar silmeins ingada ad onn ina radunonza generala el decuors digl atun. Il termin per la radunonza ei da publicar sil pli tard 14 dis avon che la radunonza hagi liug el Fegl ufficial dalla Surselva. Apparentamein ein aunc buca tuts vischinadis vegni suenter a quell'obligaziun. La suprastonza communal duei envidar ils vischinadis da vegnir suenter a lur obligaziuns.

En connex cun la sanaziun dil CSC duess ins examinar la pusseivladad d'endrizzar ina cuschina per la halla plurivalenta. A caschun d'arranschaments gronds ei la situaziun actuala buca adina cuntenteivla.

Suprastonza communal

A basa dalla lescha d'explotaziun han las vischnauncas da Medel, Sumvitg e Mustér concediu la lubientscha d'exploraziun per in cuoz da 5 onns. Aschinavon ch'ils resultats dall'exploraziun muossan ch'ina explotaziun ei pusseivla, vegn ei silsuenter aunc a cuzzar 10 entochen 15 onns avon ch'ins sa conceder la lubientscha d'explotaziun. En quei connex vegness lu era la damonda davart reduziuns dalla taxa da produenziun actuala.

Ils 11 da december ha giu liug la seduta da start pil studi davart la realisabladad d'in tunnel denter Caschinutta e Dieni. L'entschatta dalla realisaziun dil tunnel fuss pusseivla sil pli baul en ca 20 onns. El decuors dil zercladur 2015 duessen ils resultats dil studi esser avon maun.

Sigl entir areal dil CSC stattan pliras cuschinas a disposiziun, aschia che ulteriuras cuschinas ein, schegie ch'ina purschida per la halla plurivalenta fuss survida, pil mument buca fetg probabla.

Cussegl da vischnaunca Disentis/Mustér
Il president: Igl actuar:

Flavio Murer

Ervin Maissen

6. Elecziuns

6.1 dil president ni dalla presidenta dil cussegl da vischnaunca per 2015

President dil cussegl da vischnaunca

Propona igl atual vicepresidente Edgar Durschei pil presidi dil cussegl pigl onn 2015.

Elecziun

Votaziun per scrutini

Cedels reparti	15
Cedels returnai	15
Cedels vits	2
Cedels valeivels	13
Vuschs da candidats	13
Pli absolut	7

Cun 13 vuschs ei cusseglier Edgar Durschei eligius sco president dil cussegl da vischnaunca pigl onn 2015.

Cusseglier Edgar Durschei

Engrazia per l'elecziun e daclara d'acceptar quella.

6.2 dil vicepresidente ni dalla vicepresidente dil cussegl da vischnaunca per 2015

Cusseglier Adrian Pally

Propona cusseglier Livio Zanetti sco vicepresidente dil cussegl da vischnaunca pigl onn 2015. Livio Zanetti ei gia s'engaschaus grondamein el cussegl da vischnaunca, denton era sco officier da pumpiers e sco instructor ed ha cheutras saviu documentar ch'el ei era capavels da menar il cussegl.

Elecziun

Votaziun per scrutini

Cedels reparti	15
Cedels returnai	15
Cedels vits	1
Cedels valeivels	14
Vuschs da candidats	14
Pli absolut	8

Cun 14 vuschs ei cusseglier Zanetti eligius sco vicepresidente dil cussegl da vischnaunca pigl onn 2015.

President dil cussegl da vischnaunca

La proxima seduta dil cussegl da vischnaunca ei previda per venderdis, ils 16 da schaner 2014 allas **20¹⁵**. Ulteriuramein fa el attents sin entginas occurrenzas ch'ei previdas il proxim temps.

Cussegl da vischnaunca Disentis/Mustér
Il president: Igl actuar:

Flavio Murer

Ervin Maissen

Disentis/Mustér, ils 23 da december 2014

C:\Users\maissen\Documents\Vischnaunca\Cussegl da vischnaunca\cussegl da vischnaunca 2013-2016\Protocols\Cus0016_17.docx